

Sygn. akt VU 65/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 23 czerwca 2017 roku

Sąd Rejonowy w Rybniku, V Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSR Wiesław Jakubiec

Sędziowie/Ławnicy: -/-

Protokolant : Tomasz Kałuża-Herok

po rozpoznaniu w dniu 23 czerwca 2017 roku w Rybniku

na rozprawie

sprawy B. D.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych w R.

o zasiłek pogrzebowy

na skutek odwołania B. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w R.

z dnia 30 grudnia 2016 roku

sygn. 340000/ (...)

o d d a l a o d w o ł a n i e .

Sygn. akt V U 65/17

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 grudnia 2016 roku, znak (...) -2016-KS, nr sprawy (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w R. odmówił B. D. prawa do zasiłku pogrzebowego po zmarłej K. K.. W uzasadnieniu wskazał, iż brak podstaw do wypłaty zasiłku, bowiem z wnioskiem wystąpił właściciel zakładu pogrzebowego organizujący pochówek. (vide akta organu rentowego k.19)

W odwołaniu B. D. wniosła o zmianę decyzji poprzez przyznanie zasiłku pogrzebowego w kwocie 4000 zł wraz z odsetkami za zwłokę od dnia rozpatrzenia wniosku, a także zasądzenie zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Podała, iż była jedyną osobą organizującą pogrzeb i poniosła jego koszty w całości. Okoliczność związania z zakładem pogrzebowym nie może stanowić podstawy do zawężenia kręgu osób uprawnionych do zasiłku pogrzebowego i odmowy jego wypłaty. (vide k.2-7)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał stanowisko wyrażone w decyzji. (vide k.10-)

Sąd ustalił, co następuje:

W dniu 4 grudnia 2016 roku zmarła K. K. – podopieczna Ośrodka Pomocy (...) w R.. B. D. wystąpiła do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o wypłatę zasiłku pogrzebowego po zmarłej. Wskazała, iż zawarła z (...) umowę na organizację pogrzebów jego podopiecznych. Nadto podała, iż pokryła w całości koszty pogrzebu zmarłej, która miała prawo do emerytury i nie była członkiem jej rodziny, lecz znajomą.

Dowód: wniosek o wypłatę zasiłku pogrzebowego, akt zgonu, zaświadczenie – akta organu rentowego k.1-7, 11

B. D. przedłożyła organowi rentowemu fakturę VAT nr (...) z dnia 13 grudnia 2016 roku. Faktura opiewała na kwotę 4000 zł brutto i została wystawiona tytułem kosztów pogrzebu ww. zmarłej. B. D. została wskazana w fakturze zarówno jako sprzedawca jak i nabywca towarów i usług.

Dowód: faktura VAT – akta organu rentowego k.9 oraz akta sądowe k.9

Decyzją z dnia 30 grudnia 2016 roku, znak (...)–2016-KS, nr sprawy (...) organ rentowy w R. odmówił B. D. prawa do zasiłku pogrzebowego po zmarłej K. K.. W uzasadnieniu wskazał, iż brak podstaw do wypłaty zasiłku, bowiem z wnioskiem wystąpił właściciel zakładu pogrzebowego organizujący pochówek.

Dowód: decyzja organu rentowego z 30 grudnia 2016 roku – akta organu rentowego

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił w oparciu o zgromadzony w sprawie materiał dowodowy w postaci ww. dokumentów, które Sąd uznał za wiarygodne, wzajemnie ze sobą korelujące i rzeczowe. Dokumenty wzajemnie się uzupełniają tworząc wyrazisty obraz całości sprawy.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 77 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz.U. z 2016 r. poz. 887 j.t. ze zm.) zasiłek pogrzebowy przysługuje m.in. w razie śmierci osoby pobierającej emeryturę lub rentę.

Na podstawie art. 78 ustawy zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu (ust. 1). Zasiłek pogrzebowy przysługuje również pracodawcy, domowi pomocy społecznej, gminie, powiatowi, osobie prawnej kościoła lub związku wyznaniowego, jeżeli pokryły koszty pogrzebu (ust. 2).

Art. 80 ustawy ustanawia zasadę, iż zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości 4000 zł. Jednakże, z mocy art. 79 ust. 1 ustawy, w razie poniesienia kosztów pogrzebu przez inną osobę niż wymieniona w art. 77 ust. 1 pkt 4 (tj. przez członka rodziny zmarłego, po którym przysługuje zasiłek pogrzebowy), pracodawcę, dom pomocy społecznej, gminę, powiat, osobę prawną kościoła lub związku wyznaniowego, zasiłek pogrzebowy przysługuje w wysokości udokumentowanych kosztów pogrzebu, nie wyższej jednak niż określona w art. 80.

Przenosząc powyższe na grunt niniejszej sprawy stwierdzić należy, iż B. D. nie wykazała wysokości i zasadności dochodzonego roszczenia.

B. D. nie jest osobą ani podmiotem, któremu przysługiwałby zwrot kosztów pogrzebu zmarłej K. K. w zryczałtowanej kwocie 4000 zł. Nie jest bowiem w szczególności członkiem rodziny zmarłej, czy też jej pracodawcą. Jako osoba niezwiązana węzłem rodzinnym czy też prawnym ze zmarłą, może zatem domagać się jedynie zwrotu udokumentowanych kosztów pogrzebu. Przedłożona faktura VAT nie dokumentuje jednakże w sposób prawidłowy tych kosztów. Faktura, chociaż opiewa na maksymalną kwotę, jaka mogłaby przysługiwać B. D., wskazuje ją zarówno jako sprzedawcę i nabywcę towarów i usług. Nie jest jednakże możliwe zawarcie umowy sprzedaży z samym sobą.

Analiza przepisów Kodeksu cywilnego, a zwłaszcza art. 61 § 1 k.c., art. 70 k.c., art. 353 § 1 k.c., art. 487 § 2 k.c., art. 535 k.c. oraz art. 734 § 1 k.c. i art. 735 § 1 k.c. w zw. z art. 750 k.c. wskazuje, iż jedną z najistotniejszych cech umowy sprzedaży towarów i usług jako zobowiązania wzajemnego jest jej dwustronność, co oznacza konieczność występowania w ramach tego stosunku prawnego dwóch odrębnych stron umowy. Ten sam podmiot nie może występować zarówno jako sprzedawca oraz nabywca towaru czy też usługi. Umowa sprzedaży wymaga wymiany pomiędzy dwoma różnymi podmiotami wzajemnych oświadczeń woli, w których jeden zobowiązuje się do przeniesienia własności towaru bądź wykonania usługi, a drugi do zapłaty ceny bądź wynagrodzenia. Takich oświadczeń nie można skutecznie złożyć samemu sobie, bowiem nie można być w stosunku do siebie samego jednocześnie wierzycielem oraz dłużnikiem i samemu spełnić świadczenia na swoją rzecz. Tym samym, wierzitelność stwierdzona przedłożoną fakturą VAT nie istnieje, bowiem wobec braku drugiej strony umowy oraz braku wymiany wzajemnych oświadczeń woli nie doszło do skutecznego zawarcia umowy sprzedaży.

Bez znaczenia pozostaje przy tym oznaczenie B. D. zamieszczone w fakturze, które wskazuje, iż jako sprzedawca występowała ona w charakterze przedsiębiorcy, a jako nabywca w charakterze konsumenta. Mimo, iż osoba fizyczna może występować w obrocie prawnym w różnych rolach, tj. raz jako przedsiębiorca, a raz jako konsument, nie wpływa to na wydzielenie różnych mas majątkowych, tj. masy przedsiębiorcy i masy konsumenckiej, pomiędzy którymi możliwy byłby transfer dóbr. B. D. nie wykazała, że zapłaciła z własnych pieniędzy jako osoba fizyczna za usługę.

Jednocześnie, mimo ciążącego na niej obowiązku dowodzenia swoich twierdzeń z art. 232 k.p.c., B. D. nie zawnioskowała o przeprowadzenie jakiegokolwiek dowodu, który wykazałby, iż w rzeczywistości doszło do pogrzebu K. K., a także iż to właśnie B. D. zorganizowała ten pogrzeb i poniosła jego koszty. B. D. nie przedłożyła nawet umowy jaka według jej twierdzeń miała zostać zawarta z Ośrodkiem Pomocy (...) w R. i zobowiązywać ją do organizacji pogrzebów podopiecznych ośrodka.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 14/10 (niepublikowany), uwzględniając, że zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach, zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu, przeciwstawił się przyzwoleniu na swoiste „wyścigi” w sprawianiu pogrzebu przez dowolne osoby fizyczne lub prawne, a w szczególności przez „łowców pogrzebów”, którzy rodzinę lub inne osoby bliskie zmarłym niekiedy informują o śmierci zmarłych podopiecznych domów opieki społecznej dopiero po sprawieniu pogrzebu, oraz czyniących ze sprawiania pogrzebów przedmiot transakcji handlowych polegających na „sprzedaży 4 usług pogrzebowych” przez zakłady pogrzebowe w celu uzyskania od organu ubezpieczeń społecznych zasiłków pogrzebowych w wysokości dokumentowanych kosztów pogrzebów. Jednocześnie Sąd Najwyższy wskazał, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych nie wykluczają możliwości sprawiania pochówku przez inne osoby niż członkowie rodziny zmarłego ubezpieczonego lub podmioty ustawowo wymienione w art. 78 ust. 2 ustawy, ograniczył jednak przypadki, w których osoby pokrywające

koszty pogrzebu są uprawnione do zasiłku pogrzebowego po zmarłym ubezpieczonym do wysokości udokumentowanych kosztów, nie wyższej jednak niż określona w art. 80 ustawy (art. 78 ust. 1 w związku z art. 79 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach), do takich, w których zmarły nie miał rodziny albo gdy jego wolą było sprawienie pogrzebu przez określone (wskazane) osoby spoza członków jego rodziny.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 14/10 (niepublikowany), uwzględniając, że zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach, zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu, przeciwstawił się przyzwoleniu na swoiste „wyścigi” w sprawianiu pogrzebu przez dowolne osoby fizyczne lub prawne, a w szczególności przez „łowców pogrzebów”, którzy rodzinę lub inne osoby bliskie zmarłym niekiedy informują o śmierci zmarłych podopiecznych domów opieki społecznej dopiero po sprawieniu pogrzebu, oraz czyniących ze sprawiania pogrzebów przedmiot transakcji handlowych polegających na „sprzedaży

4

usług pogrzebowych” przez zakłady pogrzebowe w celu uzyskania od organu ubezpieczeń społecznych zasiłków pogrzebowych w wysokości dokumentowanych kosztów pogrzebów. Jednocześnie Sąd Najwyższy wskazał, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych nie wykluczają możliwości sprawiania pochówku przez inne osoby niż członkowie rodziny zmarłego ubezpieczonego lub podmioty ustawowo wymienione w art. 78 ust. 2 ustawy, ograniczył jednak przypadki, w których osoby pokrywające koszty pogrzebu są uprawnione do zasiłku pogrzebowego po zmarłym ubezpieczonym do wysokości udokumentowanych kosztów, nie wyższej jednak niż określona w art. 80 ustawy (art. 78 ust. 1 w związku z art. 79 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach), do takich, w których zmarły nie miał rodziny albo gdy jego wolą było sprawienie pogrzebu przez określone (wskazane) osoby spoza członków jego rodziny.

Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 1 czerwca 2010 r., II UK 14/10 (niepublikowany), uwzględniając, że zgodnie z art. 78 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach, zasiłek pogrzebowy przysługuje osobie, która pokryła koszty pogrzebu, przeciwstawił się przyzwoleniu na swoiste „wyścigi” w sprawianiu pogrzebu przez dowolne osoby fizyczne lub prawne, a w szczególności przez „łowców pogrzebów”, którzy rodzinę lub inne osoby bliskie zmarłym niekiedy informują o śmierci zmarłych podopiecznych domów opieki społecznej dopiero po sprawieniu pogrzebu, oraz czyniących ze sprawiania pogrzebów przedmiot transakcji handlowych polegających na sprzedaży usług pogrzebowych” przez

zakłady pogrzebowe w celu uzyskania od organu ubezpieczeń społecznych zasiłków pogrzebowych w wysokości dokumentowanych kosztów pogrzebów. Jednocześnie Sąd Najwyższy wskazał, że przepisy prawa ubezpieczeń społecznych nie wykluczają możliwości sprawiania pochówku przez inne osoby niż członkowie rodziny zmarłego ubezpieczonego lub podmioty ustawowo wymienione w art. 78 ust. 2 ustawy, ograniczył jednak przypadki, w których osoby pokrywające koszty pogrzebu są uprawnione do zasiłku pogrzebowego po zmarłym ubezpieczonym do wysokości udokumentowanych kosztów, nie wyższej jednak niż określona w art. 80 ustawy (art. 78 ust. 1 w związku z art. 79 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach), do takich, w których zmarły nie miał rodziny albo gdy jego wolą było sprawienie pogrzebu przez określone (wskazane) osoby spoza członków jego rodziny

B. D. nie wykazała, że zmarła K. K. nie miała najbliższej rodziny lub że poinformowana o jej śmierci rodzina nie chciała sama urządzić jej pogrzebu i kwestię tę oddała do wykonania zakładowi pogrzebowemu. Podkreślić należy, iż w przypadku braku rodziny zmarłej to dana Gmina (miejscowy Ośrodek Pomocy (...)) ma obowiązek dokonać pochówku zmarłej zgodnie z wyznaniem zmarłego. B. D. nie dowiodła również, że była choćby znajomą zmarłej.

Mając na uwadze powyższe ustalenia faktyczne i rozważania prawne, działając na podstawie przywołanych przepisów oraz art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., Sąd oddalił odwołanie.